

"EDINOST"

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eno mesec .f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece .f. 3.—, za pol leta .f. 5.—, za leto .f. 10.—. — Naročnino je plačevati naprej na mesečne preloženice naročnine se upravlja se ozira.

Posredniške številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petiku; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odpriete reklame oije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"V edinosti je moč".

Častitim našim gg. naročnikom!

6. t. m. ustavimo brezpogojno list vsem onim, ki so v zastanku z naročnino. Vzdrževanje našega lista mogoče je le, ako častiti gg. naročniki točno izplačujejo naročnino. Il. četrtiltje je že poteklo a zdajno število g. naročnikov ni vzlic večkratnej prošnji storilo svoje dolžnosti. Priložili smo vsem onim, ki so na zastanku, listke, iz katerih je razviden zastanek z uljudno prošnjo, da nam zastano naročnino dopolnijo do 5. tega meseca.

Upravništvo "Edinosti".

Slavnost „Ljubljane“ v Ljubljani.

(Izv. poročilo.)

(Dalje.)

Hrvatski gostje so prišli v Ljubljano že v soboto popoldne. Vsprejem je bil prisrčen, navdušen in je zadobil svoje posebno posvečenje po onem ganljivem prizoru, ko je škof krakovski blagoslovil slovanske brate.

Ob 9. uri zvečer je bila serenada kumici gospej Hribarjevi in velečastitemu in uzornemu župniku trnškemu Vrhovniku. Serenada se je udeležila na tisoče oduševljenega občinstva. Veličastnemu sprevodu na čelu so korakali hrvatski gostje in mogočno je orila slovenska pesem iz slovenskih grl. Istega večera o polnoči so pripeli gostje s Sušaka: pevsko društvo „Jadranska vila“. I ti so bili vsprejeti svečano in ob prisrčnem pozdravljanju odvedeni v „Narodni dom“.

Tržačani so prispeli v Ljubljano nedeljo ob 8. uri in nekaj minut zjutraj.

Na kolodvoru je bila zbrana velika množica ljudstva. Na peronu je svirala glasba, ko se je približal tržaški vlak. Pričakujočim je bilo čitati na licu radostno presenečenje, ko so zazrli toli dolg vlak. Toliko gostov niso pričakovali iz Trsta. Došle je pozdravil prisrčnimi besedami gosp. Trstenjak, a zahvalil se je na sijajnem sprejemu predsednik „Del. podp. društva“, gosp. prof. Mate Mandič. Množica, razvrstivša se v dolgi sprevod, je odkorakala do Narodnega doma ob sviranju veselih koračnic. Le sokolska društva so ostala na kolodvoru, kjer jim je bilo pričakovati še vrlega „Zagorskega Sokola“. Z mnogih hiš so vihrale narodne trobojnice in po ulicah je bilo nenavadno živo gibanje. Kake pol ure pozneje so prikorakala sokolska društva pred „Narodni dom“. Le-tu jih je navdušeno pozdravil g. Trstenjak v imenu slavnostnega odbora, odgovoril pa je podstarosta „Tržaškega Sokola“, g. Makso Cotič rekši, da smo prišli na to lepo slavnost, da se še bolj utrdimo za ljuto borbo, ki bode trajala tako dolgo, dokler ne bode na sleherni slovenski poziciji vihrala naša trobojnica. Mi se moramo boriti do zmage!! Obema gospodaroma je sledilo burno navdušenje.

Potem je sledilo nekoliko odmora, da smo si mogli ogledati prekrasne prostore „Narodnega doma“. Narod slovenski more biti zares ponosen na to monumentalno stavbo svojo. Ponosom smemo sprejati svoje goste v ta naš dom.

Po 10. uri so se jela razvrščati društva v velikansk, impozanten sprevod. V sprevodu je bilo zastopanih 65 društev in korporacij. 21 njih so nosila zastave. Od tržaških oziroma okoličanskih društev so bila zastopana: Delalsko podporno društvo, Slovansko pevsko društvo, pevsko društvo „Kolo“, pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku,

Tržaško podp. in brašno društvo, pevsko društvo „Slava“ pri sv. Marji M. spodnji, pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah, ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Rojani, slov. Čitalnica in „Tržaški Sokol“. Prekrasno skuplao so sestavljale dekleta, ki so bile družica gospej kumici. Biser vsega spreveda pa je bila množica deklet v divnih narodnih nošah. To je bil res diven prizor, da se ga oko ni moglo nasititi. Ta dična oprava, ta lepa žarna lica, to je bila prava, zdrava slovenska kri. Po ulicah, kjer se je pomikal sprevod, bilo je nagromadenega vse polno občinstva, ljubljanskega in z dežele, ki je spoštljivo pozdravljalo korakajoča društva. Tu pa tam so gospodične usuale z okni šopke na sprevod.

Nenavaden prizor je zazrlo naše oko, ko smo dospeli pred trnovo cerkev.

Ves prostor je bil v zastavah, sredi prostora lep šotor, pripravljen za sv. mašo, topiči so gromeli, glasba je igrala, zvonovi so pritrkavali, vse se je pripravljalo na najslavnejši moment: na blagoslovljenje in razvitje nove zastave pevskega društva „Ljubljana“.

Hipoma se je nagromadilo ogromnega občinstva, ki se ni malo ni brigalo za pripeksjoče solčne žarke. Sv. mašo je daroval veleč. g. župnik Vrhovnik, pelo pa je društvo „Ljubljana“, lepo, ubrano, do srca segajoče.

Po maši se je vršilo blagoslovljenje in so zabijali žeblje: gospa kumica, župan, posamične rodoljubkinje ter zastopniki vseh društev. I med tem obredom so neprestano pokali topiči in so pritrkavali zvonovi. Tu je predsednik zagrebškega „Kola“, g. I. pl. Kukuljevič, poklonil gospej kumici krasen venec cvetja pozdravivši jo pesniškim zanosom. In ko je ponosno zavihrala prelepa nova zastava „Ljubljane“, tedaj je zaorilo na okolo v pozdrav temu novemu znaku slovenske zavesti in zaščitnici naše slovenske pesmi. Zastava ima napis:

Sloga vodi nas jedina,
Naj živi pesem, domovina!
(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 3. julija 1897.

Laž in resnica. Jezikovno vprašanje meče svoje žarke, a tudi svoje sence daleč na okrog. To vprašanje je podobno kamenu, katerega smo vrgli v vodno gladino, po kateri krožijo potem vodni kolobari dolgo, dolgo časa, predno izginejo in se voda zopet upokoji.

Grof Bađeni je vrgel z viška težek kamen jezikovnih naredeb v jezero narodnih razmer na Češkem in Moravskem in provzročil s tem velikih kolobarjev, ki se še vedno nočejo upokojiti in se najbrže še dolgo ne upokojé. Kajti kolobarji, ki jih je provzročil kamen sam ne sebi, bi bili že prišli do pokoja, ako bi v skriti globočini ne mešali površine razni klini in ščuke ultragermanskega izvora. Taka prusofilska ščuka je tudi graška „Tagespost“, ki meša — komu na korist? — površino narodnostnih razmer na Češkem, da ista ne pride do pokoja.

V „Tagesposti“ se nekdo (bržkone kak plačani pisac) grdo laže.

Ta list piše, da je jezikovno vprašanje naravno naravnost proti nemškemu narodu na Češkem, da se hoče z njim zapostavljati nemška narodnost v pokrajinah s češko manjšino itd.

Temu pisarenju se je pošteno odzval državni poslanec dr. Kern v „Linzer Volksblattu“. Dr. Kern pravi: „Tagespost“ meni, da se o jezikovnih naredbah gre za narod, a ne za uradnike. Uredni, da se bodo v izključno-nemških pokrajinah izdajali češki odloki, katerih odlokov sprejemnik niti razumel ne bode (Čudno! Kdo pa se briga na Štajerskem in na Primorskem, ako slovenska stranka ne razume nemškega ali italijanskega odloka? Ured.) in da logična posledica teh jezikovnih naredeb ne bode druga, kakor da se mora v izključno nemških pokrajinah vsak pristni Nemec učiti češkega jezika. To je laž, s katero se ne namerava družega, nego vznemirjati ljudstvo. V resnici pa je stvar drugačna. Kar se tiče izvršbe jezikovnih naredeb za kraje z mešanim prebivalstvom, oziralo se bode na zahtevo strank. Ako stranka uloži sodno tožbo v nemškem jeziku in je toženec Čeh, oziroma ako je slučaj nasproten in ako stranki zahtevati odleka v jednom ali drugim jeziku, ali v obeh deželnih jezikih, vstrezalo se bode v tem pogledu. To pa na izrecno zahtevo strank, sicer pa se bode občevalo se strankami po razmerju razprave v obeh jezikih.

Seveda mora uradnik biti zmožen obeh deželnih jezikov in v tem dejstvu tiči vse jedro jezikovnih naredeb. Nemški uradniki se branijo češčine, ker se to ne zлага deloma z njihovim političnim mišljenjem in deloma pa z njihovo — komoditeto. To je glavni vzrok otepanju „Tagesposte“. Da bi nemški uradniki odrinili od sebe neprijetnost učenja češkemu jeziku, v to zastavljajo vse moči. Sicer pa tudi od te strani ni take nevarnosti. Kajti naredbi določajo dobo dvanajstih let za priučenje češčini in v dvanajstih letih se zamore priučiti jeziku vsakdo, ki sploh hoče živeti v bližini naroda češkega. Dr. Kern povdarja, da je govoril z večimi liberalnimi Nemci na Dunaju, ki so povdarjali umestnost Streymeyrovih jezikovnih naredeb, katerim so se Nemci istotako upirali svojedobno. Torej hrup ima svoj izvor samo v srditosti velegermanski in v uporuh nemških uradnikov, katerim se v dnu duše mrzi — učiti se češkemu jeziku.

O položaju na Primorskem je govoril dne 29. m. m. drž. posl. dr. Anton Gregorčič na shodu v Ročinju nastopao:

Zadnje velitve v državni zbor so imele za goriške Slovence deloma nepovoljen vspeh, ker nismo prodrli s svojim kandidatom v veleposestvu; ali po drugi strani bile so za nas velikega pomena, ker po njih se je slovenski narod na Goriškem vzbudil, kaker ni prej nihče pričakoval. Slovenec na Goriškem je prišel do spoznanja svoje veljave; spoznal je, da goriško mesto je v njegovih rokah, ker je v gospodarskem oziru popolnoma odvisno od njega. Prikazali so se slovenski trgovci in obrtniki, ki so bili prej malo ali nič znani; priznavajo se sedaj kakor prave in resnične Slovence, in naravno je, da njih bratje in sorodniki, njih so-deželani in domačini derejo k njim, ker dobro vedó, da vsakdo sme prodajati, kjer hoče in komur hoče, ter kupovati od kogar hoče, ker v to ga pooblašča državni temeljni zakon. Nikdo ga ne sili in ga ne more siliti, da bi polnil žepu svojemu sovražniku ali da bi pomagal zidati palače in plesti biče svojemu nasprotniku. Svoboda, katero jamčijo avstrijski temeljni zakoni, je za vse jednaka. — Zavest, ki se je vzbudila med slovenskim narodom na Goriškem, je več

vredna, nego državnozborski mandat, ter gotovo znamenje boljše bodočnosti!

Pogajanja ali ne? Ali se prično pogajanja med Čehi in Nemci? Nemško-liberalni listi pišejo svoje nasvete, glavno glasilo Mladočehov je naznanilo v pozitivni obliki, da se skoro prično pogajanja, oficijozni in poloficijozni listi — „Fremdenblatt“, „Reichswehr“ itd. — pišejo o pogajanjih kakor o gotovi stvari, kar nam zatrjuje današnja poročila dunajska, da vse skupaj ni nič res in da so neosnovane vse tozadevne vesti. Vlada da ne smatra umestnim sedanjí trenotek za tako akcijo.

Slavnosti v Angliji se bližajo zaključku. Tudi pomorske slovesnosti v Portsmouth-u so završene, kraljica Viktorija, ki je jako utrujena po vsem slavnostnem trušu, umakne se v pokoj. Nekateri listi vedo celo poročati, da se namerava odreči vladanju, da vidi še za časa svojih dni sina na prestolu. Princ Waleski je porojen 9. novembra 1841 in mu je toraj že 56 let.

Danci v Šlezvik bore se krepko za svojo kožo. Ker jim pruska vlada v njihovi lastni domovini zabranjuje sleherni pojav svoje narodnosti, hodijo čez mejo, da dajo ondi duška svoji žaljeni narodnosti. Na tem se seveda zgražajo — poštenci Prusi; toda, ako se avstrijski Prusjaki podajajo v naročje materi Germaniji, da bi pri njej dosegli podpore za svoje „tlačene pravice“ v „kruti“ Avstriji, je pa to popolnoma v redu!

Razprava proti Barkovljanom.

Iz govora branitelja dra. Mateja Pretnerja

Mi vsi smo bili 18. marca 1897. zvečer priče velikanske demonstracije, ki se je vršila takrat v mestu tržaškem samem. Tisoče in tisoče ljudstva se je valilo kakor kompaktna masa po glavnih ulicah tržaških, kričaje med drugim: „fora i schiavi“ tudi „viva Italia“ in sličnih, ne ravno prijaznih vsklikov. Silovitost in surovost tega poličnega spreveda je bila taka, da so nekateri le iz strahu pred demonstranti razsvetlili svoja stanovanja in meni so znane osebe, ki so bežale iz Trsta, iz strahu pred demonstranti. To polično razgrajanje in kričanje tisočev ljudstva trajalo je v mestu tržaškem dne 18. marca 1897. pozno v noč. Naj bi bil takrat stopil pred to maso ljudstva kak policijski stražnik in pozval isto k molčanju ter naj bi ji bil zakričal: „Ande a casa, qua comandiamo noi!“ (idite domov, tukaj [ukazujemo mi]), — kakor so to storili javni organi proti primerno mirnim Barkovljanom —, dogodili bi se bili navzlic vsej razliki plemena in kulture (diversita di razze e coltura), katero je povdarjal čast. g. zastopnik državnega pravdnistva, vsa drugačna in hujša nasilstva, nego so tista, ki so predmet današnji kazenski razpravi. A policijska oblast v mestu je videla, da bi bilo nevarno ustavljati se tej demonstrativni masi ljudstva v Trstu, je videla, da bi dalo vsako ustavljenje proti demonstrantom povod raznim zločinom, in zato je gledala to demonstracijo mirnim očesom ter se varovala dati najmanjšega povoda hujšim izgreedom.

A v Barkovljah mestni stražniki niso postopali dne 18. marca tako taktno, tako previdno in tako potrpežljivo, kakor je postopala slavna ces. kr. straža v mestu tržaškem.

Gostilničar Pertot Jakob (Japa), ki je danes govoril tako, kakor je izpovedal v preiskavi in ki je popolnoma zaustavljiva oseba, je danes izpovedal kakor priča pod prisego, da je bilo v društveni krčmi popolnoma mirno, dokler niso prišli mestni stražniki s poljskim čuvajem Strnadom, a da so mestni stražniki, ko so prišli iz gostilen, hodili oblastno pred društveno krčmo, kjer so bili zbrani volilci, in se posmehovali, ter da je to razburilo volilce v krčmi.

A ne samo to. Kakor nam je povedala priča Pertot Jakob (Japa), je prišel poljski čuvaj Strnad na vrata gostilne ter kričal ljudstvu v gostilni: „Se vas ne bojimo nič“ in je na to nastal ropot v gostilni in taka razburjenost, da so ljudje šli iz gostilne na cesto in da je moral priča Jakob Pertot zapreti gostilno. Na cesti pa so kričali mestni stražniki ljudstvu: „Ande a casa, qua comandiamo noi!“, kakor je to potrdil priča Josip Pertot vulgo Kastro.

Vsakdo si zamore misliti, kak utis so napra-

vile take provokacije, katere niso potrjene samo po izpovedbah prič, na razburjeno in nekoliko vrnjeno ljudstvo! Le tako nepremišljeno postopanje od strani poljskega čuvaja Strnada in mestnih stražnikov, kateri itak niso priljubljeni ljudstvu v tržaški okolici, razburilo je ljudstvo tako, da se je pustilo zavesti do izgrede, ki so predmet današnje obtožbe. Če bi bili mestni stražniki postopali dne 18. marca 1897. zvečer v Barkovljah tako, kakor je postopala slavna ces. kr. policija v mestu, gotovo bi bilo omenjeni dan ostalo vse tako mirno v Barkovljah, kakor je bilo pred prihodom mestnih stražnikov, kateri sami so potrdili, da je bilo vse mirno v Barkovljah, ko so prišli tje. Jaz sem prepričan, da bi se ne bilo sploh nič kaznjivega zgodilo v Barkovljah omenjeni večer, ako ne bi bilo tam mestnih stražnikov.

To se mi je zdelo potrebno povdarjati, da se ne bode mislilo, da je kaka posebna razdivjanost ljudstva kriva pričujočih izgrede, — da se ne bode mislilo, da so v tržaški okolici sami divjaki. Ne tisti razloček plemena in kulture (diversità di razze e coltura) med tržaškim mestom in okolico, o katerem je govoril g. zastopnik državnega pravdnistva, ampak različno postopanje javnih organov v tržaški okolici in v tržaškem mestu proti razburjenemu ljudstvu je tista razlika, vsled katere so nastali izgrede v Barkovljah. S tega stališča nam je presojati današnje obtožbo.

Predno preidem v podrobnost obtožbe glede mojih klientov, katere zagovarjam, hočem povdarjati tiste točke, v katerih sem zdi principijelno nezakonita današnja obtožba. Meni se zdi, da gre današnja obtožnica predalet, ko nalaga vso krivdo radi poškodovanja tuje lastnine vsem tistim obtožencem, ki so kaj storili na enem ali drugem poškodovanju. Poškodovanje gostilne Fragola, hiše Cesarjeve, tramvajske čakalnice, javnega vrta in svetilnic, vršilo se je jedno za drugim; kdor je sodeloval na enem teh poškodovanj, ne more že radi tega biti kriv vseh poškodovanj, kajti vsak je kriv le tistega dejanja, katero je tudi izvršil. Tudi, če bi se bili storilci zmenili med seboj — kar pa nikakor ni dokazano — vendar tisti, ki je delal škodo n. pr. samo pred hišo Fragola, a potem ni storil nič več, ni kazniv po §. 81 kaz. z. za daljnja dejanja, ker jih ni več izvrševal in ker je odstopil od svojega naklepa; in če je kdo še le potem, ko je bil že naredil nekaj škode, prišel in pomagal delati škodo, vendar ne more biti kriv škode, ki se je začela, predno je on začel sodelovati, kajti vsakdo je kriv le tega, kar je sam storil, ne pa tega, kar so drugi storili. Na kazenskem polju ne sme veljati nazor „mitgefangen, mitgehungen“, katerega smo čuli danes iz ust čast. g. zastopnika drž. pravdnistva!

Nadejam se torej, da slavno sodišče tukaj natanko loči posamična dejanja poškodovanja in da le posamičnega poškodovalca obsodi le toliko, v kolikor je on res škode storil, oziroma sodeloval na poškodbi.

Potem je govornik skušal dokazati, da dejanje pred hišo Cesare ni imelo nevarnosti za človeško življenje ali zdravje, vsled katere obtožbe bi bilo to dejanje kaznovati z ječo 1 do 5 let. Lastnik Cesare sam je pripoznal, da je zaprl zunanja lesena okna svojega stanovanja in da so okna v pritličju njegove hiše obdana z železjem, vsled česar kamni, ki so jih metali v hišo, niso mogli hudo škodovati ljudem v stanovanju Cesarjevem in tudi ne ljudem, ki so bili v pritličju. Skliceval se je govornik na to, da je priča Gajč, kočijaž Cesarja, kateri se je nahajal v spodnjih prostorih hiše, sam trdil, da kamenje, ki je bilo zagnano v hišo in v njegovo bivališče, ni bilo veliko in da ni mogel potrditi, da je bilo kamenje metano z močjo. Pri takih razmerah pač ni govoriti o kaki nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi v hiši Cesarja, kajti taka nevarnost je le takrat, kadar se je bati težkega telesnega poškodovanja, a v pričujočem slučaju bi se bilo zamoglo zgoditi k večjemu lahko telesno poškodovanje. Ker pa lahko telesno poškodovanje ni nevarno, tudi močnost takega poškodovanja ne more biti še nevarno za življenje ali zdravje. Vsled tega imam nado, da uporabi slavno sodišče le nižo kazen za dejanje pred hišo Cesarja.

Na to je govornik razpravljal obširneje, da ni bilo smatrati v pričujočem slučaju poljskega ču-

vaja Strnada javnim stražnikom ali organom, stoječemu pod posebnim varstvom zakona, in da je v tem oziru obtožba neopravičena. Skliceval se je na instrukcijo tukajšnje mestne delegacije z dne 5./I. 1895. št. 16739, glasom katere imenuje mestna delegacija poljske čuvaje za tržaško okolico le za poljsko varstvo in ne za kak drug namen in glasom katere imajo poljski čuvaji v tržaški okolici le takrat uradni značaj, kadar jim ga daje zakon od dne 16./VII. 1872 št. 84. drž. zak. Slednji zakon pa določuje, da so poljski čuvaji le takrat javni organi, ako izvršujejo posel poljskega čuvaja, to je, kadar nadzorujejo ali branijo polje in poljske pridelke in če o tej priložnosti nosijo svojo uradno obleko, oziroma svoje uradno znamenje. Kadar so poljski čuvaji izven te službe, niso več javni organi in niso več pod tistim strogim varstvom zakona, katero uživajo javni organi. Na današnji razpravi je g. zastopnik državnega pravdnistva hotel rešiti uradni značaj poljskega čuvaja Strnada s tem, da je trdil, da je imel Strnad poseben nalog od vaškega načelnika ali kapovile v Barkovljah, skrbeti in paziti na mir in red v Barkovljah. O takem posebnem nalogu nam vaški načelnik Visintini ni nič omenil, med tem ko je poljski čuvaj Strnad sam rekel, da tudi pazi na red in mir v Barkovljah in da mu je kapovila dal splošni nalog za to. Na moje vprašanje, kako in kdaj da je dobil ta nalog od kapovile, pa ni mogel Strnad nič drugega odgovoriti, kakor da je vedno kontroliral po vasi.

Poljski čuvaj Strnad res nadzoruje tudi mir in red v Barkovljah, za kar je pa prav za prav postavljena ces. kr. žandarmarija in sedaj ces. kr. policija, — a to njegovo postopanje je nezakonito in abuzivno. Tudi za barkovljanskega kapovila in za barkovljanskega Strnada velja zgoraj navedena instrukcija mestne delegacije o poljskih čuvajih in zakon o poljskem varstvu. Strnad je postavljen le za poljsko varstvo, in nihče nima pravice, tudi vaški capovila ne, odtezati poljskega čuvaja temu njegovemu izključnemu poslu. Tudi če je res vaški načelnik v Barkovljah dal nalog poljskemu čuvaju Strnadu, da naj pazi tudi na mir in red v vasi, in ga tako postavil za javnega stražnika v Barkovljah, kjer naj bi bil barkovljanski poljski čuvaj Strnad delal konkurenco ces. kr. žandarmariji, v čije področje spada nadzorstvo za mir in red v Barkovljah, je tak nalog nezakonit, ker vendar nastavljanje javnih straž ni v delokrogu vaškega načelnika, in ker s tem odteguje poljskemu čuvaju nalogo poljskega čuvaja. Ali moč vaškega načelnika res sega v Barkovljah tako daleč, da bi zamogel s svojim nalogom napraviti iz prvega cestnega pometaja, na katerega je ravno naletel, javno stražo v Barkovljah? Gotovo ne, in zato mislim jaz, da barkovljanski čuvaj Strnad sploh ni bila nobena javna straža in ni bil noben javni organ, ko so ga pretepal. Tisti, ki so ga tepli, niso storili nobenega zločina javnega nasilstva, ampak k večjemu razžaljenje časti, radi katerega pa ni nobene obtožbe.

Obtoženec Pipan vulgo Rokič je imel torej popolnoma prav, ko je prišel Strnad v gostilno zgago delat, da mu je rekel: „Idi proč, tukaj nimaš nič opraviti!“ Sicer pa tudi mestni stražniki niso smatrali Strnada javnim organom. Poljski čuvaj Strnad se jim je sam pridružil, ne da bi ga bil kdo klical, in ko je videl mestni stražnik Lizzan, kako je ljudstvo razburjeno radi njega, mu je rekel: „vada via“ (zgubi se!). Ta barkovljanski Strnad je res šel proč in sicer je šel, kakor sam pravi, domov opasat si svoj meč. Ni mu dalo miru, da bi ostal doma. In tak poljski čuvaj, kakor je ta Strnad, ki ni imel niti predpisane obleke, ko so ga tepli, naj bi bil v pričujočem slučaju javna straža ali javni organ? Jaz upam, da slavno sodišče ne počasti Strnada s častjo javnega organa in da oprostí vse tiste, ki so njega tepli, zločina javnega nasilstva glede njegove osebe.

Zagovornik dr. Pretner je na to podrobno pretresoval obtožbo in dokaze glede obtoženih, katere je zagovarjal, ter je navajal olajševalne okolnosti. Kakor splošno olajševalno okolnost je navedel izzivanje ljudstva, dalje da je storila vse, kar se je zgodilo, le množica, ne pa vsak posamičnik za se. Krivda vsakega posamičnega pa je veliko manjša, če je storil zločin sam ali če je storil to kakor ud velike množice. Dalje je poudarjal kakor

Dalje v prilogi.

olajševalno za vse okolnost, da današnji zločin ne izvira iz kake posebne hudobije, ampak iz političnih motivov. Govornik je omenil v nadaljevanju svojega govora, da so nekatere priče na glavni razpravi preklicale svojo izpovedbo, storjeno pred preiskovalnim sodnikom. Iz tega pač sledi, da tem sploh ni verjeti. Protestovati pa moram, — rekel je zagovornik, — zoper to, da bi slavno sodišče ozir jemalo le na to, kar se je vršilo v preiskavi, kakor zahteva g. zastopnik državnega pravdnštva, kajti glasom ša 258 kaz. pr. reda je vpoštovati pri razsodbi le to, kar se je dogodilo na glavni razpravi. Zato slavno sodišče ne bode uvaževalo izpovedeb prič, storjenih v preiskavi brez priče in v odsotnosti strank, katere izpovedbe so pisane v laškem jeziku, četudi marsikatera priča ni umela istega jezika. Nadejam se temveč, da bode slavno sodišče le na podlagi tega, kar se je potrdilo na današnji razpravi, sodilo, kakor to zahteva zakon.

Nadejam se dalje in smem pričakovati, da se slavno sodišče ne bode držalo načela „mitge-fangen mitge-hangen“, ampak da strogo preišče krivdo vsakega posamičnika in ga potem obsodi. Pripadam, da je v razpravah, kakor je pričujoča, ko je obtoženih veliko ljudi, naloga sodnikov jako težavna, kajti težko je individualizirati obtožbo in krivdo gledé vsakega posamičnega obtoženca, težko je ločiti krivega od nekrivega, in zato je nevarnost velika, da se obsodi na takih razpravah po krivem marsikateri soobtoženec. Prepričan sem, da bode slavno sodišče postopalo z vso strogostjo o presojanju dokazov in da bode skrbno pazilo na to, da se nobeden ne obsodi po krivem, kajti bolje je, da je 20 krivih nekaznovanih, kakor pa da je kaznovan jeden sam nekriv. Nadejam se, da slavno sodišče ne stopi o razsojevanju na stališče, do katerega je prišel gosp. zastopnik državnega pravdnštva, da se v Barkovljah dobi krivih prič, kolikor se jih hoče, ampak da prizna slavno sodišče, da je tudi v Barkovljah poštenih ljudi, katere je braniti, da se jim ne pripeti kaka krivica. Ne se stališča civilizacije in svobodi, kakor je to zahteval na moje začudenje g. zastopnik državnega pravdnštva, ampak jedino le se stališča pravice, katere jedina mora biti merodajna pravičnemu sodniku, naj blagovoli slavno sodišče presojati pričujoči slučaj in pri tem se prepriča slavno sodišče, da kaznivost dejanj, radi katerih se vrši danes razprava, nikakor ni tako velika, kakor jo je naslikal g. zastopnik državnega pravdnštva v svojem govoru, in da ljudje v Barkovljah niso tako nepošteni, kakor jih risa on.

Prosim torej pravične in milostne sodbe.

Različne vesti.

V proslavo godu naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda zberimo se jutri v nedeljo ob 5 1/2 uri pop. na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu vsi, katerim nam je mar slov. šola in slovensko cerkveno petje v Trstu; vsi, ki čutimo, da se pretaka po naših žilah slovenska kri; vsi, ki se smatramo stražarji na skrajni meji slovenske zemlje; vsi, ki vemo, da „kjer pojo, tam bodi, hudobnež drugam hodi“; vsi, ki hočemo dokazati, kako lepa, kako častna, kako velika je družba tržaških Slovencev! Duh naš, vse naše mišljenje in čustvo vanje bodi posvečeno jutri apomenu na sv. blagovestnika, zaščitnika Slovencev in priprošujka pred Bogom za naš blagor.

Moška podružnica družbe sv. C. in M. v Rojnu bode praznovala god svetih bratov Cirila in Metoda sveto mašo, ki se bode darovala v župni cerkvi rojanski v ponedeljek ob 7 1/2 uri zjutraj. Popoldne ob 6. uri pa bode otroška veselica v krmi konsumnega društva.

Cesarjev dar. Cesar je povodom nesreče v Kolomeji daroval iz zasebne blagajne 2000 gl. oškodovanim v Kolomeji pa 1000 gl.

Gosp. Andrej Gabršček se je že povrnil zopet v Gorico zdrav živ in — dobre volje, in s tem bode menda konec vsem bajkam, ki jih je širila domišljavost in — zlobnost italijanska. Tako je zatrjal nekdo s posebno razvito fantazijo, da so v stanovanju Gabrščkovem našli 24 bomb, s katerimi je nameraval razgnati množico, ako bi se ne prepovedala tombola na Travniku; drugi so vedeli povedati, da je Gabršček zapravlil svoji soprogi 14000 in neki banki 20.000 gl.; nekdo drugi zopet

ki je v veliki skrbi za varnost Gorice, je zatrjal, da ostane letos 30 vojakov več v Gorici, ker je Gabršček pisal po vseh vaseh, da Slovenci naskočijo Gorico, čim vojaški oddidejo na velike vaje, itd., itd. — Barbari smo, nevedni smo, nismo bili tako srečni, da bi nas bila oblazala tista „kultura“, ali to rečemo lahko: naša ljudstvo je prepametno, da bi moglo verjeti take bedačnosti. Taka glupost, taka lahkovernost, taka zabitost je izključna last „kulture“. Lepo občinstvo so si vzgojili! Človek mora biti res vesel, da je — barbar. Mi barbari smo vendar — pametnejši ljudje!

Na višem gimnaziju v Gorici je bilo letos poleg 199 Slovencev, 172 Italijanov in 1 Hrvata, celih 50 Nemcev. In radi te peščice mora biti učni jezik nemški. Res pa je že: grozno so zatirani v nas t. siromašni Nemci!

Nedeljski počitek. Tudi letos se je ustanovil brazinski odsek, ki dela na to, da se doseže nedeljski počitek za vse tržaške prodajalnice. Nekatere tvrdke so že dale besedo in hočejo od nedelje 4. t. m. nadalje čez poletje svoje prodajalnice ob nedeljah imeti zaprte. Ta ukrep dotičnih trgovcev se uzmazani z listki v izložbenih oknih.

Nasprotnikom slovenskega bogoslužja posveča spljetsko „Jedinstvo“ nastopne opazke: „Med ostalimi svojimi „dokazi“ je navel don Salata tudi jednega političkega, privedši vprašanje glagolice v zvezo s — panslavizmom. — Vsi vemo, da je glagolica nekaj, kar nam je milo in sveto, ali tudi mrtvo. Dandanes se ne govori v tem jeziku; ako pa vendar želimo, da se isti uvede v cerkev, je pa to le radi narodne tolažbe, radi časti in ponosa, ki razgreva še drugih nad 100 milijonov Slovanov.

Ako je tu vmes panslavizem, in ako smo zato vsi mi — po don Salati — tisti grozni, strašni, odurni in nevarni panslavisti, potem bi morala c. k. policija pometati z oltarjev vse kipe in slike sv. Cirila in Metoda. Ona dva sta oberpanslavista.

Dunajski „Vaterland“ brani don Salato, ker se vsaka italijanska salata daje navajati na nemško salato v slovenski zemlji — ali ako v belem Dunaju izhaja list, o katerem pravijo, da je krščanski, ki porablja pa policijski recept panslavizma zoper cerkveno svetinjo našo, zoper amanet cerkvenih apostov, tedaj moremo čitati mi, kadar nam pravijo, da je krščanski, a nikdo nas ne more uveriti, da ni tudi — ničvreden.

Iredenta pozdravlja. Pod tem naslovom piše „Jedinstvo“: Radi nemirov me slovenskimi in italijanskimi delavci v Škedenju, okolice tržaške, zahteval je posl. Imbriani v italijanskem parlamentu pojasnila, sporočivši zajedno svoj pozdrav municipiju tržaškemu, a minister mu je odgovoril, kako se je potegnila italijanska vlada, da se nemiri ne ponove.

Potegnila italijanska vlada? Po govoru ministra bi morali misliti, da je okolica tržaška pod Italijo. No, to nas ne briga, tu je vmes ponos nekega drugega; pripomniti nam je le, da naši ljudje niso krivi na onih izgredivih. Vzroki v Škedenju so jednaki vzrokom povsod drugod, kjer domaći delavci ustajajo proti italijanskim. Italijanski delavci, katere beda tira iz domovine, delajo, kamor prihajajo, skoro za nič in ustvarjajo s tem konkurencijo in se vrhu tega, kadar so veseli, prav radi poslužujejo — noža. To je vzrok nemirov; in opravičena je želja vseh, ki bi hoteli, da oblasti čim bolj pridejo v ekom doseljevanju tistih tujih delavcev. Tu je vmes vprašanje — kruha!

V odgovor. Minuli teden sem čital v cenjeni „Edinosti“ člančič od sv. M. Magdalene, v katerem se je gospod dopisnik dotaknil moje malenkosti, oziroma članka pod naslovom „Križev pot“. Gospod dopisnik pravi, da jaz gotovo ne poznam kamenoseka Zanettija, ker bi ga drugače ne priporočal. Izjavljam, da jaz poznam Zan. le toliko, kolikor sem pisal o njem. Priporočal sem ga z opazko: „Dokler ne dobimo našega“, kar mislim, da bi moralo zadostovati terme zavarovati pred vsakim sumničanjem. Ker sem doznal, da se me nekako zasmehuje zaradi omenjenega priporočila, izjavljam, da se uprav malo brigam za taka zasmehovanja ter svetujem dotičnikom, naj raje kaj pišejo ali učijo, kar jim gotovo ne bode škodovalo. Ob jednom izjavljam, da gosp. dopisnik od sv. M. M. ni storil prav, da skriva ime klesarja, o katerem pravi, da je — naš!

Ako je naš, ne sme se sramovati objaviti svojega polnega naslova, da bodo vedeli naši ljudje, kam se obrniti, ne da bi morali iskati še-le — informacij.

Slišal sem tudi, da se nekateri kamenoseki jezijo, ker je bil v „Edinosti“ priporočen Lah, akoravno je (tako oni pravijo) tam več Slovencev.

Vprašam pa: kje ste bili vi slovenski (?) kamenoseki in dopisniki, — ko sem jaz tožil v cen. „Edinosti“, da ni mogoče dobiti nobenega našega kamenoseka??

Z jedno besedo: kdor je naš, naj se nam javi, za kar mi gotovo ne bode žal.

N. bodigatreba.

Blago srce! Mož blagega srca nam je do postal sveto 6 kron nastopnim posvetilom:

Tri krone darujem v spomin blagovestnikov naših,
Tri za svoje le-teh, ki po temnicah ječe. —j.

Za uboge rodbine radi volitnih izgrediv zaprtih okoličanov prejeli smo naslednja nadaljna darove:

Za svoje teh, ki po temnicah ječe	
daroval — j	1 gl. 50 kr.
Počasi	3
Bivši Oberfant	5
I. Z.	1 . 50 „
K. J.	— „ 50 „
Ivan Murnik ces. kr. svetnik v	
Ljubljani	15
Skupaj	26 gl. 50 uc.
Prej izkazanih	1656 . 92 „
Skupaj	1683 gl. 42 uc.

Nadaljnje darove sprejema radovoljno naše upravnštvo, ker potreba raste z obsodbami. Obtožencev, ki so dobili po več mesecev oziroma nad jedno leto ječe, je že 39.

Povodom praznika slovenskih blagovestnikov sv. bratov Cirila in Metoda imela bode naša slovenska mladina dne 5. julija ob 8. uri zjutraj sv. mašo s petjem v župni cerkvi sv. Jakoba.

Vodstvo družbine šole uljudno vabi vse tržaške rodoljube ter prijatelje slovenske dece, da se blagovolé udeležiti v obilem številu sv. opravila. Po sv. maši vrnejo se učenci in učenke v šolski zavod, kjer bodo po oščeni s sladkim kruhom in malinovcem.

Vodstvo šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu.

Nadzornikom in nadzornicam „Delalskega podpornega društva“ javljam, da prib. nedeljo 4. t. m. ne bode navadne mesečne seje iz vzroka, ker bode koncert družbe sv. Cirila in Metoda in bi bila se sejo ovirana udeležitev na istem. Ob ednem javljam, da bode nadzorniška seja drugo nedeljo dne 11 t. m. ob 6. uri popoldne.

Zlobec Anton, načelnik nadzornikov.

Postojnsko učitelstvo priredi povodom okrajne učiteljske konferencije v 7. dan meseca julija 1897. točno ob pol 9. uri zvečer v vrtnem salonu gosp. župana M. Vičiča dve gledališki predstavi v korist cesar Franc Jožefove ustanove za učiteljske sirote na Kranjskem, katere namerava ustanoviti Kranjsko učitelstvo v spomin vladarske petdesetletnice našega cesarja. Ustopnina znaša za osebo 1 K. ter se predplačila z ozirom na blagohotni namen hvaležno sprejemajo. — Šolo obiskujočim otrokom se ustopa ne more dovoliti.

Posojilnica v Celju, ustanovljena leta 1891. razvila se je z božjo pomočjo in z „vtrajnim delovanjem“ v dobi 15 let tako, da je zamogla v letih 1895 in 1896 postaviti ponosno zgradbo „Narodni dom v Celju“.

Ustvarila je tako ne samo sebi, ampak tudi ostalim slov. društvom v Celju primerno zavetišče, slovenskemu življu in slovenskim gostom pa dostojno zbirališče in središče.

Slavnost dodelanja „Narodnega doma“ v Celju z odkritjem spominske plošče, vzdane ob glavnem vhodu, vršila se bode dne 7. in 8. avgusta t. l. združena s slavnostjo blagoslovljenja zastave telovadaega društva „Celjski Sokol“ po vsopadu, kateri se v kratkem naznani.

K tej velevažni narodni slavnosti vabimo z rodoljubnim pozdravom Posojilnica v Celju.

„Celjski Sokol“ sklenil je po premaganih ovirah blagosloviti ter prvič razviti svojo zastavo dne 7. in 8. avgusta. Tem povodom priredimo takrat veliko ljudsko slavnost, ki se bode vršila spojena s slavnostno otvoritvijo „Narodnega doma“ v Celju. Da bi bila ta slavnost veličastna ter da bi dosegla svoj pravi namen in zapustila nepoza-

Rojančani pozor!

Te dni je prevzel naš rojak **Ivan Bufon**

pekarno in prodajalnico jestvin

Arcon, nahajajočo se v Rojanu št. 1
(pri cerkvi).

On je uredil pekarno popolnoma, da odgo-
varja na vse strani. Priporoča se, da se ga
pogostoma podpira po geslu „*Svoji k svojim*“.
Ima na prodaj vsakovrstne moke in sladšče
po primernih cenah in sprejema domači kruhi
v peko. Postrežba je točna in poštena.

Nadeja se obilnega obiska se v naprej prav
toplo zahvaljuje

Ivan Bufon.

Slovenci in Slovenke!

spominjajte se

o vsaki priliki naše prekoristne družbe

sv. Cirila in Metoda



Svoji k svojim!

**To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!**

Zaloga pobišiva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustrovan cenik zastonj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

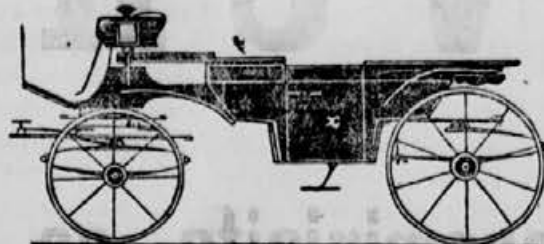
Trjuščljani Dunajska cesta.



Josip Egger
TRST
Piazza della
Caserma 3

S tem izražam Vam svojo zahvalo za poslani mi
 Wertheimov šivalni stroj. Vsak kdor ga vidi, čudi se,
 da je pri tako izvrstnej konstrukciji take v ceno.
 Wadowice (Galicija) v februarju 1897.
 Adam pl. Bogdany.

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst. veliki trg.



LJUBLJANA, Rimska cesta št. 11.

Daje posojila na vknjižbe po $5\frac{1}{2}\%$, menjice po 6% , zastave po $5\frac{1}{2}\%$. Sprejema hranilne vloge in je obre-
stuje po 4% . — Uradne ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne, ob
nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki
četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadrudni deleži se lahko plaču-
jejo v mesečnih obrokih po 1 gld. ter znaša vsaki delež 10 gld.

Trst. Acquedotto 35 — **ARNOLDO COEN** — Acquedotto 35 Trst.

THE MOORE MANUFACTURING COMPANY.



Lastnik kensorcij nista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: Fran Godnik. — Tiskarna Dolenc v Trstu.